

**Expertisecentrum
PFOS**

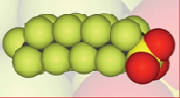
Symposium expertisecentrum PFOS / PFAS

Van bewust worden en begrijpen naar meten en doen

Arne Alphenaar

**Expertisecentrum
PFOS**

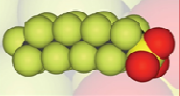
Programma

13.30	Inleiding en achtergrond	Arne Alphenaar , TTE Consultants
13.45	Van PFOS naar PFAS	Hans Slenders, Arcadis
14.15	Beleid en bewustzijn rond PFAS	Martijn van Houten, Witteveen+Bos
14.45	Toxiciteit en normen	Majorie van Duursen, Universiteit Utrecht
	----- Pauze -----	
15.45	Praktijk cases verspreiding	Tina Neef, AHU AG
16.15	Workshop en discussie	

17.00	afsluiting en borrel	

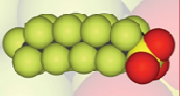

Expertisecentrum
PFOS

Programma

13.30 Inleiding en achtergrond 13.45 Van PFOS naar PFAS 14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS 14.45 Toxiciteit en normen ----- Pauze ----- 15.45 Praktijk cases verspreiding 16.15 Workshop en discussie ----- 17.00 afsluiting en borrel	Arne Alphenaar , TTE Consultants Hans Slenders, Arcadis Martijn van Houten, Witteveen+Bos Majorie van Duursen, Universiteit Utrecht Tina Neef, AHU AG
--	--

Expertisecentrum
PFOS

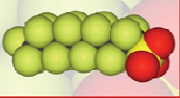
Expertisecentrum PFOS

- Nauwelijks kennis “nieuwe” verontreinigingen in bodem – grondwater en sediment
- Degelijke risicobenadering nauwelijks mogelijk;
- “Verantwoord” agenderen problematiek: PFAS voorbeeld voor nieuwe stoffen
- Benodigde kennis toegankelijk maken en delen
- Open platform, ontmoetingsplaats en loketfunctie

- Factsheets
- Website
- Symposium
- Netwerk
- Onderzoek

Expertisecentrum
PFOS

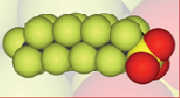
Expertisecentrum PFOS

- Overheid trekt zich terug: bedrijfsleven neemt verantwoordelijkheid
- Decentralisatie: lokale overheden hebben tools nodig
- Emerging contaminants: gezamenlijke verantwoordelijkheid / taak

Expertisecentrum
PFOS

Gezamenlijke verantwoordelijkheid / taak

13.30 Inleiding en achtergrond

13.45 Van PFOS naar PFAS

14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS

14.45 Toxiciteit en normen

----- Pauze -----

15.45 Praktijk cases verspreiding

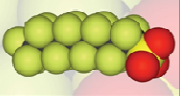
16.15 Workshop en discussie

17.00 afsluiting en borrel

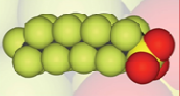

Expertisecentrum
PFOS

Gezamenlijke verantwoordelijkheid / taak

13.30 Inleiding en achtergrond 13.45 Van PFOS naar PFAS 14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS 14.45 Toxiciteit en normen ----- Pauze ----- 15.45 Praktijk cases verspreiding 16.15 Workshop en discussie ----- 17.00 afsluiting en borrel	<i>Doel</i> - Aanscherpen gedragen probleemanalyse - Formuleren actiepunten <i>Aanpak</i> 6 onderzoeksvragen - Discussie in 6 groepen <i>Resultaat</i> - Verslag van de middag - Presentaties - Verwerken in voorstellen
--	---

Expertisecentrum
PFOS

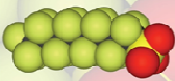
Workshop en discussie

PFAS gedragen zich écht anders dan bekende probleemstoffen. Ze nopen daarom tot een geheel nieuwe benadering.

1 Drinkwater	Wat zijn de consequenties van PFAS voor drinkwaterwinning en bv de bescherming van drinkwaterwingebieden?
2 Grond als grondstof	Wanneer hergebruiken of storten PFAS houdende grond, wat is de waarde van bodemkwaliteitskaarten?
3 Aansprakelijkheid	Wat zijn de drijfveren om PFAS (niet) aan te pakken. Is PFAS een 'historische' verontreiniging?
4 Strategie en beleid	Wat is 'de' benadering / strategie / aanpak van PFAS. In analogie met mobiele verontreinigingen, (gebiedsgericht, of toch niet?)
5 Norm en doelstelling	Zeer lage norm: gaan we die gebruiken? Indien 'niet realistisch', wat zijn de consequenties?
6 Saneringstechnieken	Welke mogelijkheden zijn er. En hoe toets je of iets echt werkt?

Expertisecentrum

PFOS

Workshop en discussie (16.15 – 16.45)

- Half uur discussiëren: per groepje één thema
- Kies uw voorkeursthema, sluit aan bij betreffende 'gids'.
- Kies ook 2e en 3e keuze (vol is vol (15 personen per groep), maar alle thema's zijn relevant!
- 16.45: terugkoppeling in 5 zinnen, daarna borrel!

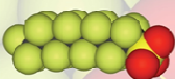

consultants

ARCADIS

Expertisecentrum

PFOS

Programma

13.30 Inleiding en achtergrond	Arne Alphenaar , TTE Consultants
13.45 Van PFOS naar PFAS	Hans Slenders, Arcadis
14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS	Martijn van Houten, Witteveen+Bos
14.45 Toxiciteit en normen	Majorie van Duursen, Universiteit Utrecht
----- Pauze -----	
15.45 Praktijk cases verspreiding	Tina Neef, AHU AG
16.15 Workshop en discussie	

17.00 afsluiting en borrel	

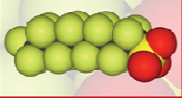

consultants

ARCADIS

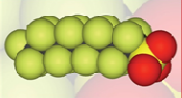

Expertisecentrum
PFOS

Programma

13.30 Inleiding en achtergrond 13.45 Van PFOS naar PFAS 14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS 14.45 Toxiciteit en normen ----- Pauze ----- 15.45 Praktijk cases verspreiding 16.15 Workshop en discussie ----- 17.00 afsluiting en borrel	Arne Alphenaar , TTE Consultants Hans Slenders, Arcadis Martijn van Houten, Witteveen+Bos Majorie van Duursen, Universiteit Utrecht Tina Neef, AHU AG
--	--

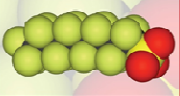

Expertisecentrum
PFOS

Programma

13.30 Inleiding en achtergrond 13.45 Van PFOS naar PFAS 14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS 14.45 Toxiciteit en normen ----- Pauze ----- 15.45 Praktijk cases verspreiding 16.15 Workshop en discussie ----- 17.00 afsluiting en borrel	Arne Alphenaar , TTE Consultants Hans Slenders, Arcadis Martijn van Houten, Witteveen+Bos Majorie van Duursen, Universiteit Utrecht Tina Neef, AHU AG
--	--

Expertisecentrum
PFOS

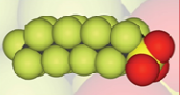
Programma

13.30 Inleiding en achtergrond	Arne Alphenaar , TTE Consultants
13.45 Van PFOS naar PFAS	Hans Slenders, Arcadis
14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS	Martijn van Houten, Witteveen+Bos
14.45 Toxiciteit en normen	Majorie van Duursen, Universiteit Utrecht
----- Pauze -----	
15.45 Praktijk cases verspreiding	Tina Neef, AHU AG
16.15 Workshop en discussie	

17.00 afsluiting en borrel	

Expertisecentrum
PFOS

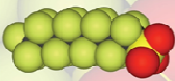
Gezamenlijke verantwoordelijkheid / taak

13.30 Inleiding en achtergrond	{	1 Drinkwater
13.45 Van PFOS naar PFAS		2 Grond als grondstof
14.15 Beleid en bewustzijn rond PFAS		3 Aansprakelijkheid
14.45 Toxiciteit en normen		4 Strategie en beleid
----- Pauze -----		5 Norm en doelstelling
15.45 Praktijk cases verspreiding		6 Saneringstechnieken
16.15 Workshop en discussie		

17.00 afsluiting en borrel		

Expertisecentrum

PFOS

Gezamenlijke verantwoordelijkheid / taak

Discussie

- 6 groepen (max. 15 personen, **vol = vol**)
- 6 thema's
- Wat is het probleem, wat moet er gebeuren, wat is daar voor nodig?
- Terugkoppeling (max. 5 volzinnen)

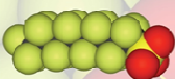
- 1 Drinkwater
- 2 Grond als grondstof
- 3 Aansprakelijkheid
- 4 Strategie en beleid
- 5 Norm en doelstelling
- 6 Saneringstechnieken

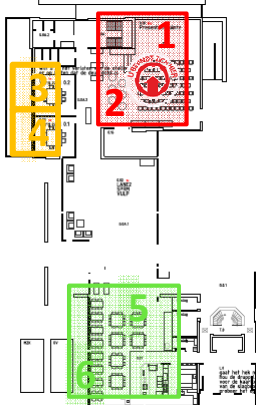

Expertisecentrum

PFOS

Plaats waar groepen kunnen gaan zitten

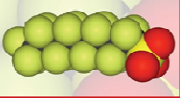
- 1 Drinkwater
- 2 Grond als grondstof
- 3 Aansprakelijkheid
- 4 Strategie en beleid
- 5 Norm en doelstelling
- 6 Saneringstechnieken

Expertisecentrum
PFOS

Thema's workshop discussie

PFAS gedragen zich écht heel anders dan bekende probleemstoffen als VOC's, PCB's etc. De stoffen zijn mobiel en breken niet af. Deze stofgroep dwingt ons tot het uitwerken van een geheel nieuwe benadering. Graag jullie visie op een van onderstaande vragen.

De centrale vraag aan jullie groep:
Wat is volgens jullie het probleem, wat kunnen we doen om dit op te lossen en wat is hiervoor nodig?

1 Drinkwater	Wat weten we van de bedreiging van waterwinningen, en zijn er consequenties voor de drinkwaterwinning en de bescherming van drinkwaterwingebieden? Welke maatregelen zijn nodig en kunnen genomen worden om de kwaliteit te borgen. Wie neemt daartoe de verantwoordelijkheid?
2 Grond als grondstof	Grond is een waardevol materiaal. PFAS verstoort de grondmarkt en eventuele ontwikkelingen. Kan met PFOS verontreinigde grond worden hergebruikt? Tegen welke voorwaarden accepteren verwerkers PFAS verontreinigde grond?
3 Aansprakelijkheid	Wordt PFAS als een 'historische' verontreiniging of 'nieuw geval' beschouwd? De verantwoordelijkheden en de financiële risico's zijn onduidelijk. Zijn er naast aansprakelijkheid nog andere redenen om een PFAS verontreiniging wel of niet te onderzoeken en/of aan te pakken? Verschilt dit standpunt nog voor verschillende partijen?
4 Strategie en beleid	PFAS gedraagt zich écht anders en vragen om een geheel benadering van PFAS. Wat is 'de' strategie / aanpak? Kan deze aanpak in analogie met historische mobiele verontreinigingen. En, wie moet dat bepalen (en betalen). Vraagt deze complexe problematiek om regie op rijksniveau of wordt het opgepakt door lagere overheden?
5 Norm en doelstelling	Vanuit toxicologisch oogpunt komt men op zeer lage risicogrenswaarden. Er is nog geen aanpak of strategie die deze normen in de praktijk kan handelen. Wat zijn de consequenties van het ophogen van de normen of wat zijn de consequenties van het nagen van risico's?
6 Saneringstechnieken	Er wordt gewerkt aan strategieën en technieken om PFAS aan te pakken. Hoe bepaal je of de aanpak effectief en betrouwbaar is. En wat is milieurendement voor een stof uit het milieu moet worden genomen?

